

YOLDA

Ege Kıyılarında Doğa ve Kültür Birlikteliği Uzman Çalıştayı

EGE KIYILARINDA DOĞA VE KÜLTÜR BİRLİKTELİĞİ UZMAN ÇALIŞTAYI

ÇALIŞTAY NOTLARI Aralık 2023

Tasarım-Grafik Uygulama
Burcu Ateş, Yolda Girişimi

Kapak Fotoğrafı
Ayça Orhon, Yolda Girişimi

Balkız, Ö., Ateş, B., Orhon, A., Yılmaz, E., Kartal, E., Ceyhan, T., Tosunoğlu, Z., Bilgin, G. D., Öztepe, İ., İloğlu, G., Türkozan, B. (2023). Ege Kıyılarında Doğa ve Kültür Birlikteliği Çalıştayı Raporu. Yolda Girişimi.

Proje Künyesi

Başlangıç tarihi:
Ağustos 2022

Proje Ekibi:
Dr. Özge Balkız, Dr. Burcu Ateş, Ayça Orhon, İlayda Öztepe, Güzde İloğlu, Engin Yılmaz

Danışmanlar:
Prof. Dr. Tevfik Ceyhan, Prof. Dr. Zafer Tosunoğlu, Esra Kartal, Nurbahar Usta, Cemre Balkı

Finansman:
Ambassade de France à Ankara
Turquoise Coast Environment Fund
Yolda Girişimi öz kaynakları

Proje Özeti

Yolda Girişimi kurulduğu 2015 yılından bu yana, ulusal ve küresel ölçekte doğanın ve doğa ile uyumlu kültürel değerlerin korunması, iklim krizi ile mücadele gibi başlıklar altında yerel üretim ve alan kullanım sistemlerini ve geleneksel ekolojik bilgiyi odağına alarak bilimsel araştırmalar yapmakta, yerinde koruma çalışmaları yürütmekte, bilinçlenme ve duyarlılık yaratmak için iletişim çalışmaları yapmakta, bu çalışmaların farklı hedef gruplarla buluşması için ulusal ve uluslararası düzeyde kampanyalar gerçekleştirmekte ve koruma faaliyetlerinin etkisini artırmak ve sürdürülebilirliğini sağlamak için ulusal ve uluslararası işbirlikleri kurmaktadır.

Kurumumuz 2022 yılı itibari ile "Kültürel Peyzaj Temelli Bir Değerlendirme: Ege Kıyılarında Doğa ve Kültür Birlikteliği" isimli proje kapsamında Ege Denizi'nin Türkiye kıyılarındaki kıyısız ve denizel ekosistemler ve bu alanların sürdürülebilir bir şekilde kullanımı ile ilgili taşıdığı kritik önem sebebiyle küçük ölçekli balıkçılık arasındaki ilişkiye dair coğrafik ve tematik bir değerlendirme ve önceliklendirme çalışması yürütmektedir.

Bu kapsamda proje hem kıyısız ve denizel ekosistemlerdeki biyolojik çeşitliliğin hem de sürdürülebilir küçük ölçekli balıkçılığın korunması için "öncelikli" alanları ve karşı karşıya oldukları alan-spesifik tehditleri ve bunlara ilişkin yine alan-spesifik "öncelikli" çözümleri belirleyerek gelecek koruma yatırımlarının hangi alanlara ve koruma yaklaşımı ve stratejilerine odaklanması gerektiğini ortaya koymayı hedeflemektedir. Bu önceliklendirme, halihazırda bölgede birçok aktör tarafından uygulanmakta olan koruma çalışmalarını gözeterak gerçekleştirecektir.

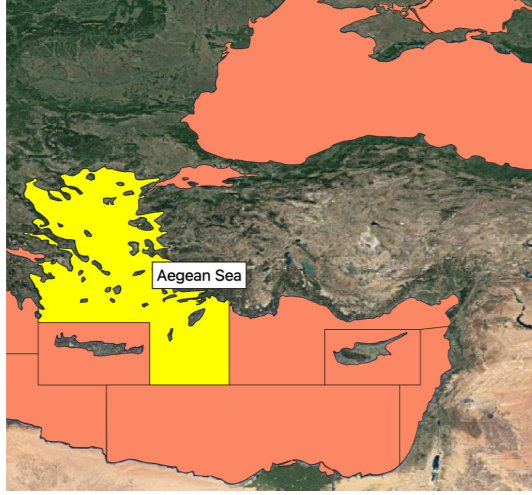
Proje alanı Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) Akdeniz Genel Balıkçılık Komisyonu (GFCM) tarafından belirlenen Coğrafik Alt Alan 22 kapsamında Türkiye'nin Ege Denizi ve kıyılarından oluşmaktadır (Şekil-1). Projemiz bahsedilen bu alanda Kültürel Peyzajlar ve Sosyo-Ekolojik Üretim Peyzajları yaklaşımı ile tür ve habitat bazında biyolojik çeşitliliği yüksek alanların ve küçük ölçekli balıkçılığın çevresel, kültürel ve sosyo-ekonomik değerlerinin Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) aracılığıyla mekânsallaştırılarak incelenmesini odağına almaktadır.

Proje yöntemi biyolojik çeşitlilik ve küçük ölçekli balıkçılığa yönelik verilerin ve bu iki bileşene etki eden alan bazlı tehditlerin ve koruma yatırımlarının bir ağırlıklandırma hiyerarşisi dahilinde analiz edilmesine dayanmaktadır. Bu analiz kapsamında çoklu verilerden elde edilen kriterler farklı ağırlıklar üzerinden değerlendirilecek ve çalışma sonucunda Ege kıyı ve deniz ekosistemlerinde hem biyolojik çeşitliliğin hem de sürdürülebilir küçük ölçekli balıkçılığın korunması için gelecek koruma yatırımlarının hangi alanlara ve koruma stratejilerine odaklanması gerektiği ortaya konulacaktır.

Çalıştayın Amacı

5-6 Aralık 2023 tarihinde, Ankara’da düzenlenen Uzman Çalıştayı ile en kuzeyinden en güneyine tüm Ege Denizi ve kıyılarında faaliyet yürüten ilgili paydaşları bir araya getirerek,

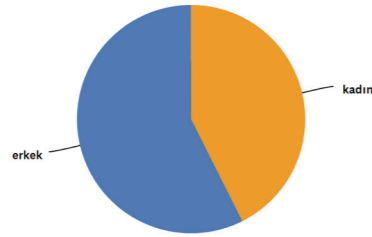
- Biyolojik çeşitlilik ve küçük ölçekli balıkçılık bazında toplanılan güncel verilerin paylaşılması ve katılımcılardan yorumların alınması
- Bölgedeki tamamlanmış ve devam etmekte olan koruma projeleri ile ilgili bilginin katılımcılarla birlikte nihai hale getirilmesi
- Bölgedeki tehditlerin mekânsallaştırılması ve ağırlıklandırılması
- Bölgedeki tehditlere ilişkin sürdürülebilir çözümlerin önerilerinin ve bunlara yönelik eylemlerin belirlenerek ağırlıklandırılması
- Önceliklendirme metodolojisi kapsamında geliştirilen kriterlerin paylaşılması ve ağırlıklandırılması hedeflenmiştir.

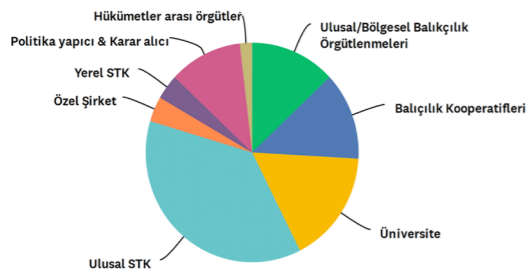
Şekil-1
Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) Akdeniz Genel Balıkçılık Komisyonu (GFCM) Coğrafik Alt Alan 22: Ege Denizi (Proje Alanını Türkiye kıyıları oluşturmaktadır).

Çalıştay Katılımcı Profili

Çalıştaya toplam 54 uzman katılmıştır. Katılımcı profilinin belirlenmesinde cinsiyet ve yaş gibi farklılıkların dengelenmesine özen gösterilmiştir. Katılımcıların %43’ü kadın, %57’si erkektir (Şekil-2). Çalıştaya toplam 41 farklı kurumdan katılım sağlanmıştır. Bunlar arasında ulusal ve bölgesel balıkçılık örgütlenmeleri, balıkçılık kooperatifleri, üniversiteler, ulusal ve yerel sivil toplum kurumları, özel sektör, kamu kurumları ve hükümetler arası örgütler bulunmaktadır (Şekil-3).

Şekil-2
Çalıştay katılımcılarının kadın-erkek dağılımı

Şekil-3
Çalıştay katılımcılarının temsil ettikleri kurumların dağılımı

Çalıştay Programı

Çalıştay, Tarım ve Orman Bakanlığı Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü Avcılık ve Kontrol Dairesi Başkanı Melih Er, Su Ürünleri Kooperatifleri Merkez Birliği (SÜR-KOOP) Yönetim Kurulu Başkanı Ramazan Özkaya ve Yolda Girişimi Genel Müdürü Engin Yılmaz’ın konuşmaları ile açılmıştır. Çalıştay kapsamında toplam 5 oturum dahilinde proje kapsamında toplanan veriler paylaşılmış, bölgedeki tehditler ve bunlara yönelik çözüm önerileri, koruma yatırımları ve projenin metodolojisinin önemli bir unsuru olan önceliklendirme kriterleri tartışmaya açılmıştır. Raporun ilerleyen bölümlerinde, her bir oturum kapsamında sunulan veriler ve katılımcılarla birlikte yürütülen grup çalışmalarının çıktıları özetlenmiştir.

Oturum 1: Proje Kapsamında Derlenen Verilerin Paylaşımı

Yolda Girişimi’nin Doğa ve Kültür Programı kapsamında yürütülen projede iki ana veri seti derlenmiş ve işlenmiştir. Çalıştay kapsamında sunulan bu veriler Ege Denizi’nin Türkiye kıyılarındaki kıyı ve denizel biyolojik çeşitlik ve küçük ölçekli balıkçılık uygulamalarına ilişkindir.

Biyolojik Çeşitlilik

Biyolojik çeşitlilik kapsamında işlenen veriler literatür taraması, birçok ağ, kurum ve bağımsız uzmanlar ile yapılan iş birlikleri ve ulusal ve küresel veri setlerinin derlenmesi ve sayısallaştırılması sonucunda elde edilmiştir. Aşağıda belirtilen tüm veriler coğrafi bilgi sistemleri (CBS) ortamında sayısallaştırılmıştır:

- Çalışma alanında öne çıkan, dağılımları olan ve koruma öncelikli türler (örn., Akdeniz foku, yunus ve balina türleri, deniz kaplumbağası, Nil kaplumbağası, deniz çayıruları, içsu balıkları, Önemli Deniz Memelileri Alanları, Önemli Köpekbalığı ve Vatoz Alanları, kılıçbalığı, orkinos, mercan toplulukları)
- Önemli biyolojik çeşitlilik alanları (Önemli Doğa Alanları ve Önemli Bitki Alanları)
- Biyolojik çeşitliliği etkileyen unsurlar (örn., korunan alanlar, yapay resifler, insan faaliyetlerinin etkisi, denizel öncelikli alanların varlığı, balık türlerinin zenginliği)

Küçük Ölçekli Balıkçılık

Küçük ölçekli balıkçılık kapsamında işlenen veriler literatür taraması, SÜR-KOOP veri tabanı, 2021 yılına ait TÜİK Su Ürünleri Mikro Veri Seti’nin analizi, toplam 84 balıkçılık kooperatifleriyle yapılan telefon görüşmeleri ve saha çalışmaları kapsamında Ayvalık, Burhaniye, Edremit, Ayvacık, Foça, Urla, Karaburun, Çeşme ve Bozcaada’da bulunan toplam 18 kooperatif üzerinden toplam 30 küçük ölçekli balıkçı ile yapılan birebir görüşmeler ve anketler aracılığıyla elde edilmiştir. Aşağıda belirtilen tüm veriler CBS ortamında sayısallaştırılmıştır:

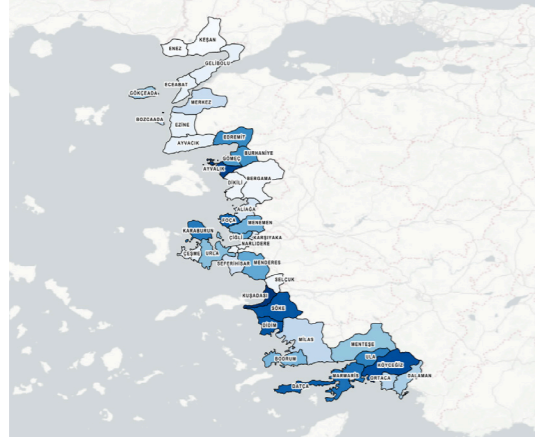
- Balıkçılık kooperatifleri (kooperatif sayısı, ortak sayısı, tekne sayısı)
- Balıkçılık av sahaları
- Balıkçılığa kapalı alanlar
- Balıkçılık uygulamaları
  - Av aracı çeşitliliği (olta, parakete, uzatma ağları, çevirme ağları (alamana), tuzaklar, çökertme dalyanları)
  - Av aracı teknik özellikleri (iğne sayısı, ağ uzunluğu)
  - Her bir av aracını kullanan tekne sayısı
- Sosyo-demografik yapı (kooperatiflere bağlı kadın balıkçılar ve 40 yaş altı balıkçılar)
- Balıkçılık kıyı yapıları (barınaklar, çekek yerleri, doğal barınma yerleri, limanlar)

Oturum 2: Koruma yatırımları

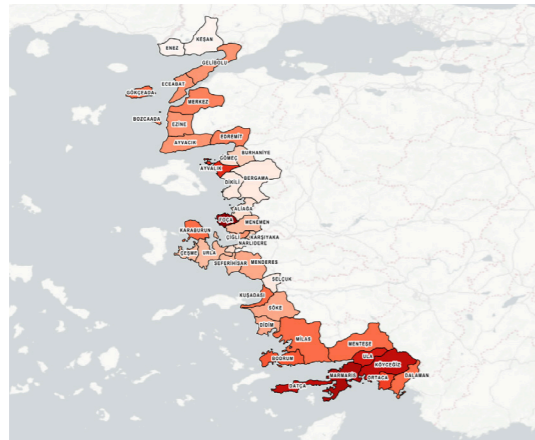
Proje alanında tamamlanmış veya devam etmekte olan kıyı ve denizel biyolojik çeşitliliğin korunması ve küçük ölçekli balıkçılığın sürdürülmesine yönelik koruma projeleri ile ilgili bir veri tabanı oluşturulmuştur. Bu kapsamda Edirne, Çanakkale, Balıkesir, İzmir, Aydın ve Muğla’da ilgili alanlarda (doğa koruma, balıkçılık, eko-turizm vb.) faaliyet gösteren kurumların dökümü yapılmıştır ve İç İşleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü istatistikleri ve uzman görüşü aracılığıyla kapsamlı bir liste oluşturulmuştur. Listede sivil toplum kuruluşlarına ek olarak kamu kurumları, meslek örgütleri, araştırma merkezleri ve üniversiteler yer almaktadır.

Eş zamanlı olarak koruma yatırımlarına ilişkin bir çevrimiçi anket hazırlanmış ve listede yer alan 110 kurum ile paylaşılmıştır. Anketler ve uzman desteği aracılığıyla veri tabanına toplam 105 projenin girişi yapılmıştır. Veri tabanında yer alan projeler küçük ölçekli balıkçılığı destekleme projeleri, tür koruma projeleri, alan koruma projeleri ve diğer (örneğin, geri dönüşüm projeleri ya da eko-turizm projeleri) olarak sınıflandırılmıştır.

Çalıştay kapsamında bu projeler katılımcılarla paylaşıldı ve gerekli olduğu durumlarda değişiklik önerileri alındı. Ayrıca grup çalışması kapsamında Kuzey Ege (Enez-Ayvalık), Orta Ege (Dikili-Söke) ve Güney Ege'de (Didim-Ortaca) tamamlanmış veya devam etmekte olan fakat veri tabanında yer almayan projelerin girişi katılımcılar tarafından yapıldı. Böylece toplam 65 yeni proje veri tabanına eklendi.

Şekil-4 Proje bütçesine göre koruma yatırımlarının ilçe bazında dağılımı (çalıştay öncesinde oluşturulan veri tabanına göre)

Şekil-5 Proje sayısına göre koruma yatırımlarının ilçe bazında dağılımı (çalıştay öncesinde oluşturulan veri tabanına göre)

Oturum 3: Tehditler

Çalıştayın bölgedeki tehditlerle ilgili oturumu kapsamında eş zamanlı 3 grup çalışması kapsamında Kuzey Ege (Enez-Ayvalık), Orta Ege (Dikili-Söke) ve Güney Ege'deki (Didim-Ortaca) tehdit unsurları belirlendi ve CBS uzmanlarının desteğiyle mekânsallaştırıldı. Belirlenen her bir tehdit için biyolojik çeşitlilik ve küçük ölçekli balıkçılıktan hangisini etkilediği ve kaynağı (denizel ya da karasal) tanımlandı ve tehdit unsurunun etkisi, aciliyeti ve düzeltilebilirliği 1 (en az) ile 5 (en çok) üzerinden puanlandı. Mekânsallaştırılmayan ya da tüm bölgede aynı derecede etkisi olan tehditler CBS ortamına aktarılmadı, yalnızca metin olarak kaydedildi.

Her bir tehdit unsuru özelinde yapılan üçlü ağırlıklandırma (tehdidin etkisi, aciliyeti ve düzeltilebilirliği) projenin ilerleyen aşamalarında bütünlük bir etki değeri olarak hesaplanacak ve koruma önceliği olan alanların belirlenmesinde bir kriter olarak yer alacaktır.

Bu bağlamda, biyolojik çeşitlilik ve küçük ölçekli balıkçılığa yönelik saptanan ve öne çıkan tehditler yandaki tabloda sunulmaktadır:

Tehdit Unsurları

1.Yasadışı ve usulsüz avcılık

- Kuzey Ege'de amatör balıkçıların yasadışı deniz patlıcanı ve ahtapot avcılığı
- Kuzey Ege'de dinamitle yasadışı levrek avcılığı
- Kuzey Ege'de dip ağları ve marya ağları ile usulsüz avcılık
- Kuzey Ege'de hedef dışı avcılık
- Kuzey Ege, Orta Ege ve Güney Ege'de yasadışı trol avcılığı
- Orta Ege'de ruhsatsız pinter avcılığı
- Orta Ege'de aşırı avcılık
- Orta Ege'de yasal boy altında avlanma
- Güney Ege'de yasadışı deniz patlıcanı ve sünger avcılığı
- Güney Ege'de balıkçılığa kapalı alanda yasadışı amatör avcılık (sepet, zıpkın, olta)

2.Yetiştiricilik

- Kuzey Ege'de midye çiftlikleri
- Orta Ege'de balık çiftlikleri

3.İstilacı türler ve zararlı yerel türler

- Güney Ege'de balon balığı ve aslan balığı
- Orta Ege'de deniz üzümü
- Orta Ege'de katil yosun
- Güney Ege'de zararlı yerel türler

4.Kirlilik

- Kuzey Ege'de deniz ve kıyı çöpleri
- Kuzey Ege'de askeri tatbikat sahaları kaynaklı gürültü kirliliği
- Kuzey Ege ve Orta Ege'de turistik tur tekneleri kaynaklı gürültü kirliliği
- Kuzey Ege ve Orta Ege'de tarım ve sanayi kaynaklı deniz kirliliği
- Kuzey Ege, Orta Ege ve Güney Ege'de evsel atık deniz kirliliği
- Orta Ege'de körfezlerdeki arıtma ve balık çiftlikleri kaynaklı deniz kirliliği
- Orta Ege'de kıyı yapılaşması kaynaklı deniz kirliliği
- Güney Ege'de tekne ve gemilerden kaynaklı gri, siyah su ve katı atık kirliliği
- Güney Ege'de hayalet av araçlarına bağlı deniz kirliliği
- Güney Ege'de termik santral kaynaklı termal kirlilik

5.Ulaşım ve hizmet koridorları:

- Kuzey Ege, Orta Ege ve Güney Ege'de tekne demirleme
- Kuzey Ege'de doğalgaz aktarma limanı iskelesi

6.Yapılaşma:

- Orta Ege ve Güney Ege'de kıyı yapılaşması (liman, iskele, turizm yapıları, konut, yol yapımı vd.)
- Kuzey Ege ve Güney Ege'de kıyı alanlarının doldurulması

7.Madencilik:

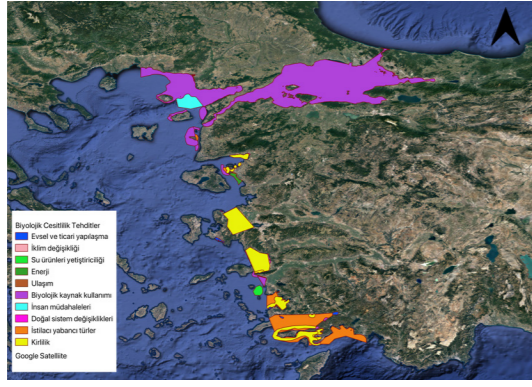
- Orta Ege'de denizde maden arama faaliyetleri

8.İklim değişikliği:

- Orta Ege'de kuraklık

9.Doğal sistem değişiklikleri:

- Güney Ege'de yangın nedeniyle açılan alanlardan kaynaklı yoğun sedimantasyon girişi

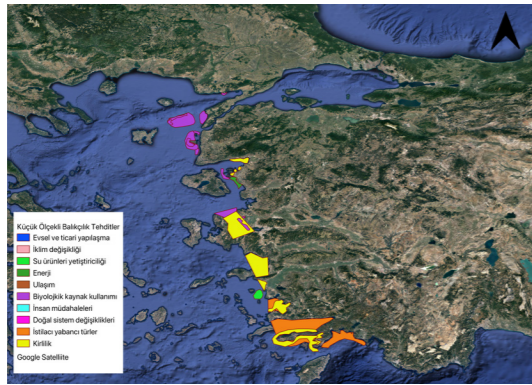
Şekil-6 Biyolojik çeşitliliğe etki eden tehditler*

*Toplanan bazı tehdit verilerinin coğrafi kapsamı, proje sınırlarının dışındadır, çalıştay sonrasında bu veriler tekrar düzenlenecektir.

Şekil-7 Biyolojik çeşitliliğe etki eden tehditlerin mekânsal yoğunluğu

*Toplanan bazı tehdit verilerinin coğrafi kapsamı, proje sınırlarının dışındadır, çalıştay sonrasında bu veriler tekrar düzenlenecektir.

Şekil-8 Küçük ölçekli balıkçılığa etki eden tehditler

Şekil-9 Küçük ölçekli balıkçılığa etki eden tehditlerin mekânsal yoğunluğu

Oturum 4: Çözüm Önerileri

Çalıştayın temel tehditlere yönelik çözüm önerileri ile ilgili oturumunda her bir tehdit özelinde tehdit unsurunun bertaraf edilmesi için hedeflenen çıktılar ve eylemler tanımlandı. Her bir çıktının ilgili tehdidi bertaraf etmedeki etkililik değeri ve belirlenen her bir eylemin hedeflenen çıktının gerçekleşmesini sağlayabilme değeri 1 (en az) ile 5 (en çok) üzerinden puanlandı. Her bir çözüm önerisi ve yapılan ağırlıklandırılmalar projenin ilerleyen aşamalarında koruma stratejilerinin oluşturulmasında değerlendirilecektir.

Bu kapsamda farklı tehdit unsurlarına yönelik yandaki tabloda örnekleri verilen farklı hedef çıktılar ve eylemler önerilmiştir:

Tehdit unsuru	Hedef Çıktı	Eylemler
1.Yasadışı avcılık	1.1.BAGİS ve mazot takip cihazı aktif olarak kullanılıyor.	1.1.Bildirim ve ihbar mekanizmalarının geliştirilmesi
	1.2.SUBİS'in kontrol mekanizması birliklere açıldı ve böylece su ürünleri mühendisleri izleme yapabiliyor.	1.2.Lobi faaliyetlerinin yürütülmesi (Tarım ve Orman Bakanlığına yönelik, SÜRKOOP vb. örgütler aracılığıyla)
	1.3.Anti-trol resifleri yapıldı.	1.3.Lobi faaliyetlerinin yürütülmesi (Kaymakamlıklara yönelik)
	1.4.Kıyı Koruma Ekipleri kuruldu ve Gökova modeli yaygınlaştı.	1.4.Yerel medya ve sosyal medya aracılığıyla farkındalık çalışmaları yürütülmesi
	1.5.Amatör balıkçılığa dair düzenleme geliştirildi ve amatör balıkçılar eğitime ve sınava tabi tutuluyor.	1.5.Dünya Amatör Balıkçılar derneği ile ve Türkiye temsilcisi ile iş birliğine geçmek ve dünya genelindeki uygulamaları öğrenmek
	1.6.Dip ağ balıkçılığı önlendi ve/veya usule uygun yapılması için ticari amaçlı su ürünleri tebliğine madde eklendi.	1.6.Lobi faaliyetlerinin yürütülmesi (Tarım ve Orman Bakanlığına yönelik)
2.Yetiştiricilik	2.1.Balık çiftlikleri ile ilgili mevzuat yenilenerek eksikler tamamlandı ve düzenlendi.	2.1.Lobi faaliyetlerinin yürütülmesi
	2.2.Balık çiftlikleri ile ilgili yeterli denetleme artırıldı.	2.2.Su Ürünleri Mühendisleri meslek odasının kurulması
3.İstilacı türler	3.1.Türe ve türün etkilerine ilişkin mevcut durum anlaşıldı.	3.1.Araştırma yapılması (vatandaşlık bilimi yöntemleri dahil olmak üzere)
	3.2.İlgili Tür Eylem Planı uygulanıyor.	3.2.Farkındalık ve izleme çalışmalarının yürütülmesi
	3.3.İlgili türün avlanmasına yönelik küçük ölçekli balıkçılık destekleri artırıldı.	3.3.Lobi faaliyetlerinin yürütülmesi
	3.4.Mevcut duruma dayanarak hedeflenen ekosistem dirençliliğine ulaşıldı.	3.4.Ekosistem restorasyonu yapılması
4.Kirlilik	4.1.Atıksu arıtma tesisi kuruldu.	4.1.Yerel paydaşlar ile ortak eylemlilikler ve savunuculuk faaliyetleri yapılması
	4.2. Atık karasuları yeniden kullanılıyor.	4.2.AR-GE çalışmalarının yapılması
	4.3.Katı atık için bariyer oluşturuldu	4.3.Lobi faaliyetlerinin yürütülmesi
	4.4.Mercan ve deniz çayırı dikimi yapılıyor.	4.4.Bilimsel araştırma ve AR-GE çalışmaları yürütülmesi
	4.5.Hayalet av aracı raporlama ve teşvik sistemi uygulamaları devlet ve özel sektör tarafından etkin biçimde uygulanıyor.	4.5.Sistemi kolaylaştıracak dijital uygulamaların geliştirilmesi
	4.6.Mavi kart ve/veya atık alım sistemi tekrar etkin kullanılıyor.	4.6.Lobi faaliyetlerinin yürütülmesi

Tehdit unsuru	Hedef Çıktı	Eylemler
5.Ulaşım ve hizmet koridorları	5.1.Yönlendirici şamandıralar eklendi.	5.2.Bilimsel çalışmalar yapılması
	5.2.Demirlemenin yasaklanacağı alanlar belirlendi ve izleniyor.	5.3.Lobi faaliyetlerinin yürütülmesi
6.Yapılaşma	6.1.Kıyı alanlarının planlanmasında kıyı ve deniz alanlarını tahrip edecek imar izinleri verilmiyor.	6.1.Kent konseylerinin harekete geçmesini sağlamak için lobi ve savunuculuk faaliyetlerinin yürütülmesi
	6.2.İlgili alanlara kesin korunacak alan statüsü verildi.	6.2.Lobi faaliyetlerinin yürütülmesi
	6.3.Kıyıların doldurulmasını engellendi.	6.3. Kıyı endemik türlerine yönelik araştırma yapılması
7.Madencilik	7.1.Ruhsatın tekrarlanmaması için takip ediliyor.	7.1.Yerel inisiyatiflerin konunun takipçisi olmasının sağlanması
8.Doğal sistem değişiklikleri	8.1.Erozyon riskinin olduğu alanlarda teraslama, ekim ve dikim ve diğer erozyon önleyici uygulamalar gerçekleştiriyor.	8.1.Lobi faaliyetlerinin yürütülmesi
	8.2.Deniz ekosistemleri ve türleri üzerindeki etkisi anlaşıldı ve izleniyor.	8.2.Araştırma ve izleme çalışmalarının yapılması

Oturum 5: Koruma Önceliklendirme Kriterleri

Proje kapsamında derlenen mekânsal verilerin proje özetinde de belirtildiği gibi analiz edilebilmesi için belli kriterlerin ağırlıklandırılması gerekmektedir. Proje yönteminin bu kısmı çalıştay katılımcıları ile değerlendirilmiş ve aşağıda belirtilen kriterlerin biyolojik çeşitlilik ya da küçük ölçekli balıkçılığın korunmasına olan etkisi 1 (en az) ile 5 (en çok) üzerinden puanlandırılmıştır.

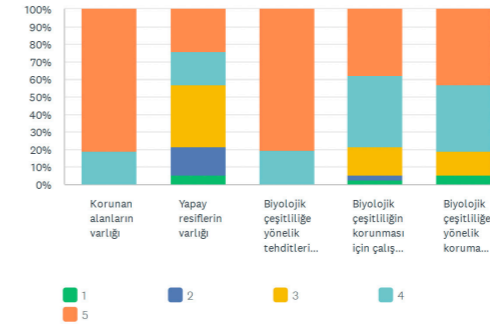
Biyolojik çeşitliliğe etki eden kriterler aşağıdaki gibidir:

- Korunan alanların varlığı
- Yapay resiflerin varlığı
- Biyolojik çeşitliliğe yönelik tehditlerin varlığı
- Biyolojik çeşitliliğin korunması için çalışan sivil toplum örgütlerinin varlığı
- Biyolojik çeşitliliğe yönelik koruma uygulamalarının varlığı

Küçük ölçekli balıkçılığa etki eden kriterler aşağıdaki gibidir:

- Küçük ölçekli balıkçılığa yönelik tehditlerin varlığı
- İlçedeki küçük ölçekli balıkçılık tarafından kullanılan altyapı varlığı (balıkçı barınakları, çekek yerleri, vb.)
- İlçedeki 40 yaş altı küçük ölçekli balıkçıların oranı
- İlçedeki küçük ölçekli kadın balıkçıların oranı
- Küçük ölçekli balıkçılığa yönelik koruma uygulamalarının varlığı

Proje ekibi tarafından belirlenmiş olan bu kriterler çalıştay katılımcıları tarafından aşağıdaki gibi puanlandırılmıştır:

Şekil-10 Biyolojik çeşitliliği etkileyen unsurların değerlendirilmesi

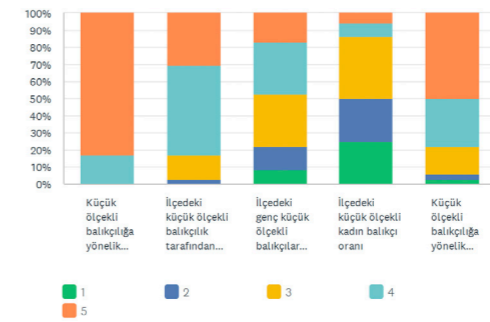
Korunan alanların varlığı: 4.81

Yapay resiflerin varlığı: 3.41

Biyolojik çeşitliliğe yönelik tehditlerin varlığı: 4.81

Biyolojik çeşitliliğin korunması için çalışan sivil toplum örgütlerinin varlığı: 4.08

Biyolojik çeşitliliğe yönelik koruma uygulamalarının varlığı: 4.14

Şekil-11 Küçük ölçekli balıkçılığın etkileyen unsurların değerlendirilmesi

Küçük ölçekli balıkçılığa yönelik tehditlerin varlığı: 4.83

İlçedeki küçük ölçekli balıkçılık tarafından kullanılan altyapı varlığı (balıkçı barınakları, çekek yerleri, vb.): 4.11

İlçedeki genç küçük ölçekli balıkçıların oranı (<40 yaş): 3.33

İlçedeki küçük ölçekli kadın balıkçı oranı: 2.44

Küçük ölçekli balıkçılığa yönelik koruma uygulamalarının varlığı: 4.19

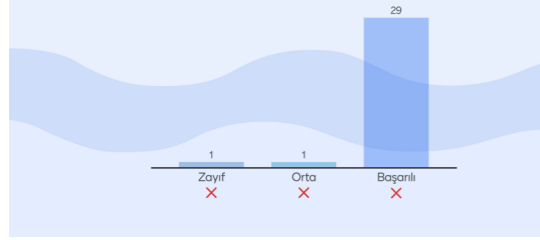
Sonuç

Çalıştay Yolda Girişimi Genel Müdürü Engin Yılmaz'ın kapanış konuşması ile tamamlanmıştır. İki gün süren çalıştay, katılımcıların büyük çoğunluğu tarafından başarılı bulunmuştur. "Koruma", "KÖB", "Biyolojik çeşitlilik", "Ege" ve "Tehdit" en çok akılda kalan unsurlar olmuştur.

Çalıştayımızın verimli geçmesini sağlayan tüm katılımcılarımıza, proje süresince sağladıkları veri ve bilgiler ile bizleri karşılıksız olarak destekleyen tüm doğa koruma örgütlerine ve diğer kişi ve kurumlara ve çok değerli danışmanlarımıza çok teşekkür ederiz.

Bu Çalıştayı Nasıl Değerlendirirsiniz?

None of the options are correct!

Şekil-12 Çalıştay memnuniyet değerlendirilmesi

Bu Çalıştayı Aklınızda Kalan 3 Kelime Nedir?

91 responses

Şekil-13 Çalıştayda akılda kalan kelimeler

Çalıştay Katılımcıları

İsim	Kurum	Şehir
Adnan Ayaz	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Deniz Bilimleri ve Teknolojisi Fakültesi	Çanakkale
Ali İhsan Tepe	SÜR-KOOP Muğla Bölge Birliği & S.S. Gündoğan Su Ürünleri Kooperatifi	Muğla
Ayça Orhon	Yolda Girişimi	Ankara
Aylin Akkaya	Deniz Memeli Araştırma Derneği	Karadağ
Ayşe Oruç	WWF-TR	İstanbul
Ayşegül Çil	Turquoise Coast Environment Fund	Muğla
Bahattin Sürücü	Ekosistemi Koruma ve Doğa Sevenler Derneği (EKODOSD)	Kuşadası
H. Barış Özalp	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Deniz Teknolojileri Meslek Yüksekokulu	Çanakkale
Beyza Türkozan	Danışman	Ankara
Birsan Kırım	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Ziraat Fakültesi	Aydın
Burcu Ateş	Yolda Girişimi	Ankara
Can Görgün	S.S. Akyaka Su Ürünleri Kooperatifi	Muğla
Cem Orkun Kırış	Su Altı Araştırmaları Derneği (SAD)	Ankara
Cemre Balkı	Ege Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi	İzmir
Cevdet Kabal	Mott MacDonald T Mühendislik ve Danışmanlık	Ankara
Ceyhan Çetin	S.S. Foça Su Ürünleri Kooperatifi	İzmir
Demet Açıkgöz	SÜR-KOOP Aydın Bölge Birliği	Aydın
Ebrucan Kalecik	WWF-TR	Ankara
Ejbel Çıra Duruer	Sahil Güvenlik Komutanlığı	Ankara
Emine Çakmak	TÜİK Tarımsal İstatistikleri Daire Başkanlığı	Ankara
Emrah Manap	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü	Ankara
Engin Yılmaz	Yolda Girişimi	Ankara
Esra Başak	Proje Evi Kooperatifi	Balıkesir
Eylül Bedir	S.S. Altınoluk Su Ürünleri Kooperatifi	Balıkesir
Fatma Esra Kartal	Yolda Girişimi Danışmanı	İzmir
Gelincik Deniz Bilgin	Danışman	Ankara
Gökhan Kaman	TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi	İstanbul
Gözde İloğlu	Danışman	Ankara
Güner Ergün	Doğa Araştırmaları Derneği (DAD)	Ankara
Harun Güçlüsoy	Dokuz Eylül Üniversitesi Deniz Bilimleri ve Teknolojisi Enstitüsü	İzmir
İlayda Öztepe	Yolda Girişimi	Ankara

İsim	Kurum	Şehir
İlhan Üze	Tarım ve Orman Bakanlığı Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü	Ankara
İlkay Demirsoy	TÜİK Tarımsal İstatistikleri Daire Başkanlığı	Ankara
Mehmet Arda Tonay	İstanbul Üniversitesi Su Bilimleri Fakültesi & TÜDAV	İstanbul
Mehmet Gölge	UNDP Türkiye & Tarım ve Orman Bakanlığı DKMP Hassas Alanlar	Ankara
Melih Er	Tarım ve Orman Bakanlığı Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü	Ankara
Mustafa Babayiğit	SÜR-KOOP İzmir Bölge Birliği	İzmir
Mustafa Zabun	SÜR-KOOP Çanakkale Bölge Birliği	Çanakkale
Nedim Kartal	Ege Ekoturizm Derneği & Ayvalık 3 Sea Dalış Merkezi	Ayvalık
Nuri Yılmaz	S.S. Gökçeada Su Ürünleri Kooperatifi Başkanı	Çanakkale
Özay Akdoğan	S.S. Ortaca Su Ürünleri Kooperatifi	Muğla
Özge Balkız	Yolda Girişimi	Ankara
Özgür Atacan	S.S. Davutlar Sevgi Plajı Su Ürünleri Kooperatifi & SÜR-KOOP Aydın Bölge Birliği	Aydın
Ramazan Özkaya	SÜR-KOOP	Ankara
Reyhan Yakışır	SÜR-KOOP	Ankara
Selçuk Çeken	SÜR-KOOP Balıkesir Bölge Birliği	Balıkesir
Sevinç Üsküplü	Kadın Balıkçılar Derneği	İstanbul
Tevfik Ceyhan	Ege Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi	İzmir
Vahit Alan	Akdeniz Koruma Derneği (AKD)	Muğla
Yakup Kaska	DEKAMER & Pamukkale Üniversitesi Fen Fakültesi	Denizli
Yalçın Savaş	Bağımsız Danışman	Ankara
Yasedin Çidem	S.S. Mordoğan Su Ürünleri Kooperatifi	İzmir
Zafer Tosunoğlu	Ege Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi	İzmir

Çalıştay Programı

program

5 Aralık 2023

09.00 - 09.30	Kayıt
09.30 - 10.10	Açılış ve Tanışma
10.10 - 10.20	Türkiye'nin Kıyı ve Deniz Koruma Fonu
10.20 - 10.35	Kültürel Peyzaj Temelli Bir Değerlendirme: Ege Kıyılarında Doğa ve Kültür Birlikteliği Projesi
10.35 - 10.50	Çay-kahve arası

1. Oturum: Bu oturumda çalışma kapsamında derlenen verilerle ilgili bilgi verilecektir. Bu kapsamda farklı biyolojik çeşitlilik unsurlarına yönelik toplanan veriler ve küçük ölçekli balıkçılıkla ilgili toplanan veriler katılımcılara sunulacaktır.

10.50 - 11.35	Biyolojik çeşitlilik verilerinin sunumu Soru & Cevap
11.35 - 12.20	Küçük ölçekli balıkçılık verilerinin sunumu Soru & Cevap
12.20 - 13.30	Öğle yemeği

2. Oturum: Bu oturumun amacı uzmanların katkılarıyla birlikte çalışma alanındaki biyolojik çeşitliliği ve küçük ölçekli balıkçılık uygulamalarını tehdit eden unsurlarla ilgili mekansal bilgi toplamaktır. Bu çalışma 3 grup şeklinde gerçekleştirilecektir. Gruplardaki kolaylaştırıcıların ve coğrafi bilgi sistemi uzmanlarının yardımıyla tehditler konusunda paylaşılan bilgiler haritalar üzerine işlenecektir. Hem karasal kaynaklı tehditler (kirlilik kaynakları, sanayi merkezleri, vb.) hem de denizel tehditler (sürdürülebilir olmayan balıkçılık uygulamaları, istilacı yabancı türler, vb.) ele alınacaktır.

13.30 - 13.40	Grup çalışması yönteminin sunulması ve gruplara ayrılma
13.40 - 15.00	Tehditler - Grup çalışması
15.00 - 15.15	Çay-kahve arası

15.15 - 16.45 **Tehditler - Grup çalışması (devam)**

16.45 - 17.15 Grupların geri bildirim

17.15 - 17.30 Kapanış

20.00 - 22.00 Toplu akşam yemeği

6 Aralık 2023

09.30 - 09.40 Birinci günün özeti ve ikinci gün programının sunumu

3. Oturum: Bu oturumun amacı çalışma alanında geçmişten bugüne hayata geçirilmiş koruma yatırımlarıyla ilgili toplanmış bilginin katılımcılara sunulması ve eksiklerin tamamlanmasıdır. Kıyı ve denizel biyolojik çeşitliliğin korunması ve küçük ölçekli balıkçılığın sürdürülmesine yönelik yapılmış projeler/koruma çalışmalarıyla ilgili bilgiler katılımcıların katkısıyla tamamlanacaktır. Bu çalışma 3 grup şeklinde gerçekleştirilecektir.

09.40 - 10.00 **Koruma yatırımları verilerinin sunumu**

10.00 - 10.10 Grup çalışması yönteminin sunulması

10.10 - 11.15 **Koruma yatırımları - Grup çalışması**

11.15 - 11.30 Grupların geri bildirim

11.30 - 11.45 Çay-kahve arası

4. Oturum: Bu oturumun amacı, çalışma kapsamında toplanan mekansal verilerin nasıl bir analize değerlendirileceğinin sunulması ve belirli unsurların analiz sonucuna etkisinin ölçeği konusunda tüm katılımcılarla birlikte bir değerlendirme yapılmasıdır. Değerlendirme, katılımcıların görüşlerini bilgisayar üzerinden veya yazılı olarak dolduracakları anketler aracılığıyla gerçekleştirilecektir.

11.45 - 12.00 **Çalışmanın koruma önceliklendirme yönteminin sunumu**

12.00 - 12.30 Koruma önceliklendirme kriterlerine yönelik anketin tanıtımı ve uygulanması

12.30 - 13.30 Öğle yemeği

5. Oturum: Bu oturumun amacı, bir gün önce tartışılan temel tehditlere yönelik çözüm önerilerinin tanımlanması ve detaylandırılmasıdır. Tehditlere yönelik çözüm önerilerinin detayları belirli başlıklar altında tartışılacaktır. Bu çalışma 3 grup şeklinde gerçekleştirilecektir.

13.30 - 13.40 Grup çalışması yönteminin sunulması

13.40 - 16.00 **Çözüm önerileri - Grup çalışması**

16.00 - 16.30 Grupların geri bildirim

16.30 - 17.00 Gelecek adımlar ve kapanış

Veri Sağlanmasına Katkıda Bulunan Kurumlar

EGE KIYILARINDA DOĞA VE KÜLTÜR BİRLİKTELİĞİ UZMAN ÇALIŞTAYI

Yolda Girişimi

www.yolda.org.tr

info@yolda.org.tr

[linkedin](#) / [instagram](#) / [facebook](#) / [x](#)
[@yoldainitiative](#)